

VALTERI

Oppilaiden psyykkinen oireilu ja kouluun kiinnittymisen haasteet

Kooste koulutuksen sisällöistä

Satu Peitso, neuropsykologian erikoispsykologi
Sari Granroth-Nalkki, ohjaava opettaja

Koulutuksen teemat

1. koulutuspäivä

Käsitlemme yhdessä seuraavia teemoja:

- Kouluviihtyvyys ja hyvinvointi
- Koulupoissaoloihin liittyvät lakimuutokset sekä ennaltaehkäisevä työ koulussa
- Miten vahvistetaan motivaatiota oppimiseen ja koulunkäyntiin?

Välitehtävä

- Oma oppimistehtävä
- Ennaltaehkäisyä, tukitoimien toteuttamista tai muu kokeilu
- Tehtävän palautus kouluttajille ennen 2. koulutuspäivää

2. koulutuspäivä

Käsitlemme yhdessä seuraavia teemoja:

- Neuropsykiatristen häiriöiden huomioiminen
- Psyykkisen oireilun kohtaaminen
- Miten sovittaa yksilöllisiä tukitoimia koulupoissaoloihin ja seurata niiden vaikuttavuutta?

Mistä on kysymys?

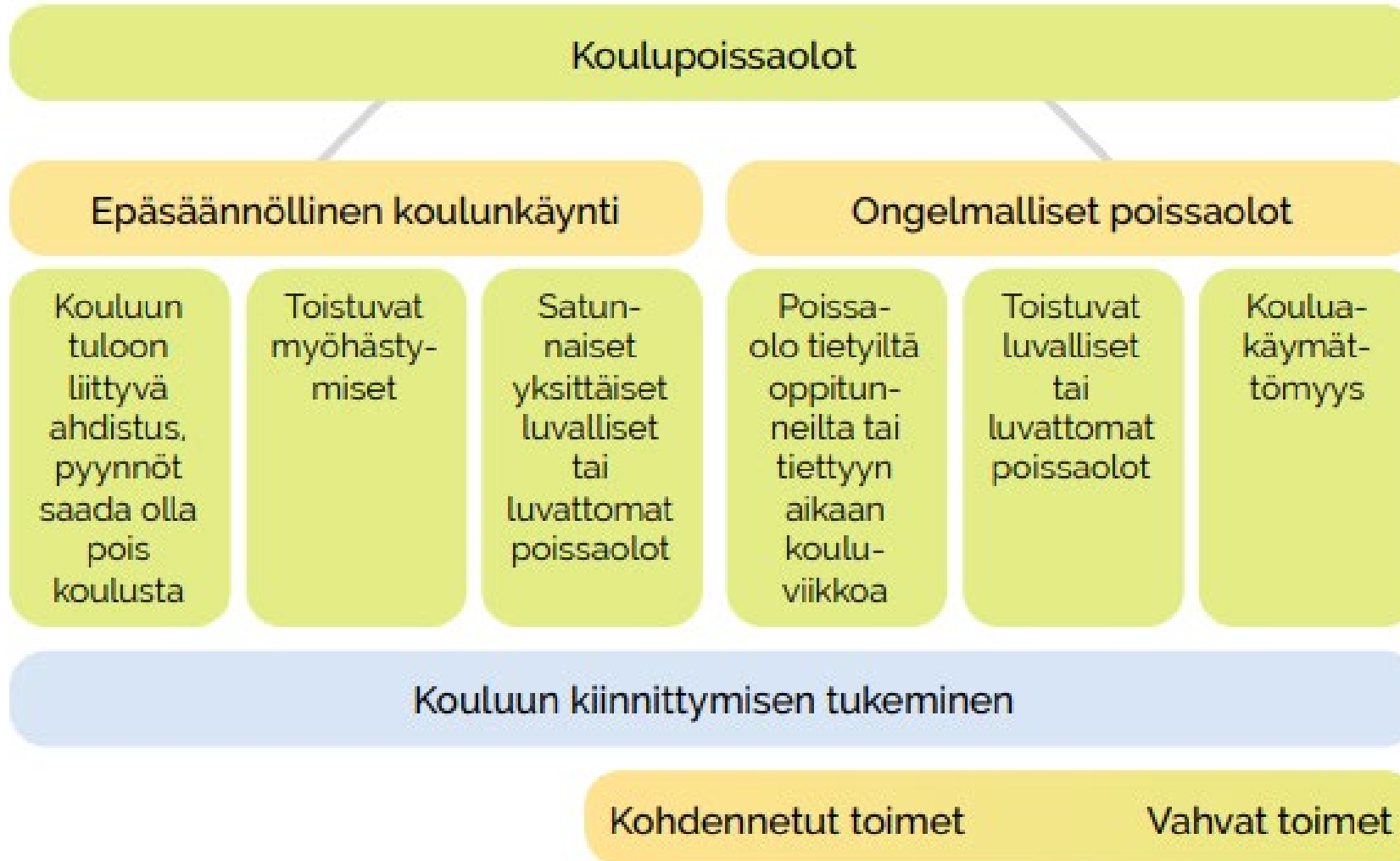
Kouluun kiinnittymisen haasteet

syitä:
Psyykinen oireilu
Mielenkiinto koulun
ulkopuolella
Epämääräinen
fyysinen oireilu

- Kouluakäymättömyys koskee noin 260 milj. lasta ja nuorta maailmassa (UNESCO 2020).
- Kouluakäymättömyys Suomessa: ainakin 4000 yläkouluikäistä = n. 3 %, koskettaa lähes jokaista koulua Suomessa.
- 70 % kouluakäymättömyys kestää yli vuoden ja 45 %:lla yli 2 vuotta
- Haasteet monitasoisia ja monialaisia = koulu ei useinkaan voi, eikä tarvitse, ratkaista näitä yksin, tarvitaan toimivaa moniammatillista verkostotyötä

Määttä, Pelkonen, Lehtisare, Määttä 2020

Käsitteet

Kiva, kun tulit! Pieni opas koululäsnäolon tueksi ja poissaolojen vähentämiseksi; Valteri

Kouluakäymättömyyden jatkumo

Menee kouluun
”painostettuna”,
yrittää saada
luvan jäädä
kotiin.

Toistuvaa
hankaluutta
kouluun
lähtemisessä.

Myöhästelyn
lisääntyminen

Poissaoloja
yksittäisiltä
tunneilta.

Poissaolot
vaihtelevat
jaksoittain

Jatkuvampia
poissaoloja

Ei tule kouluun
lainkaan!

Huoltajien aktiivisuus korostuu –
Tietämys kouluakäymättömyyden
seurauksista.

Koulun aikuisten tehostettu myönteinen huomio

Joustavat
käytänteet,
verkosto
mukaan!

Mukaeltu Kearney 2001

Sari Granroth-Nalkki ja Satu Peitso

VALTERI

1.8.2023 lähtien tuli voimaan perusopetuslain muutos. Sen mukaan opetuksen järjestäjien tulee **ennaltaehkäistä sekä suunnitelmallisesti seurata ja puuttua poissaoloihin**. Opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Kuntien valtion osuuksiin tulossa vuosittain 8 miljoonan euron lisäys.

Perusopetuksen opetussuunnitelman päivityksellä ohjataan opetuksen järjestäjiä tarkentamaan poissaoloihin puuttumisen toimintamallejaan kansallisesti yhdenmukaisemmiksi.

Määräys on voimassa 1.8.2023 lähtien

Koskee lukuja:

4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

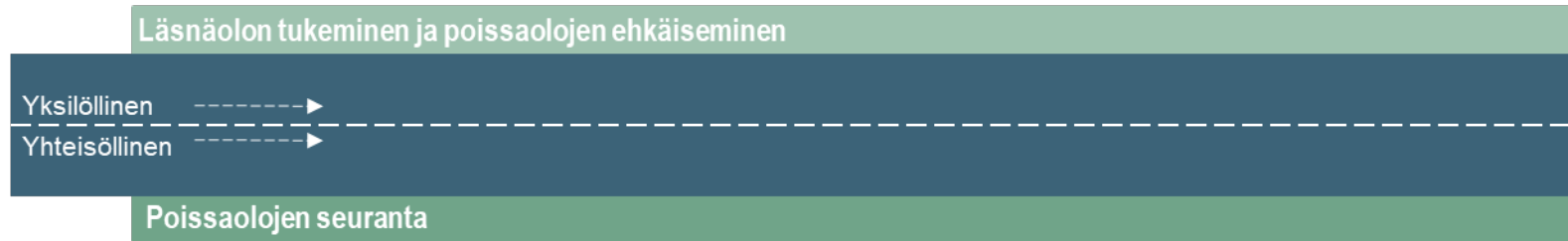
5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

8.1 Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Painopiste poissaolojen ennaltaehkäisyssä

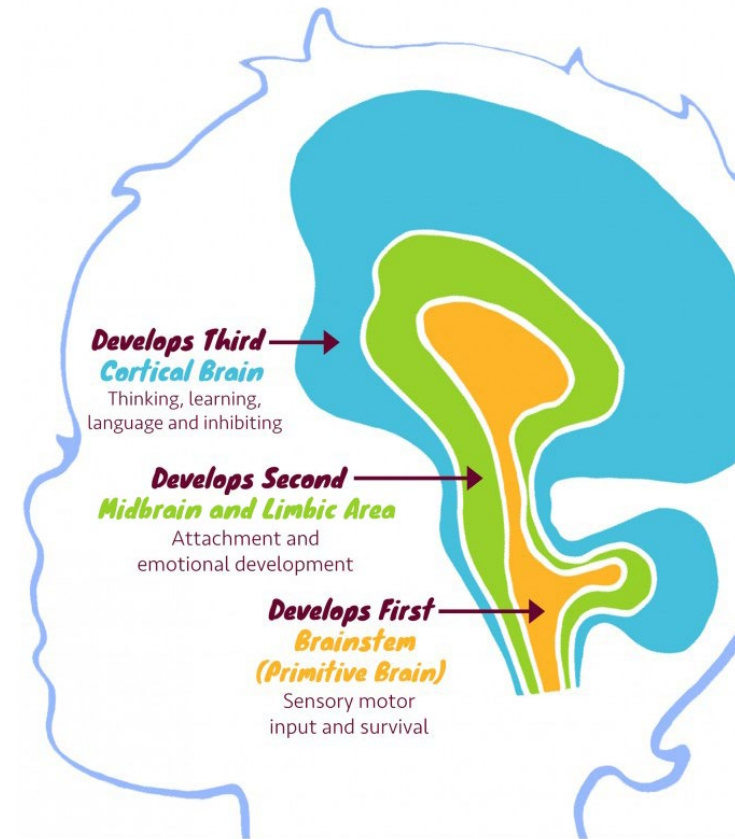

- Vahvistetaan läsnäoloa tukevaa koulun toimintakulttuuria, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.
- Tuetaan ja arvostetaan hyviä oppilaiden ja opettajien välisiä suhteita.
- Vahvistetaan hyvää vuorovaikutusta ja yhteistyötä kodin kanssa.
- Vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja.
- Huomioidaan ja poistetaan yleisimmät osallistumisen esteet.
- Taataan turvallinen oppimisympäristö ja ehkäistään kiusaamista.
- Ymmärretään poissaolojen merkitys oppimisen ja hyvinvoinnin riskitekijänä.
- Seurataan poissaoloja suunnitelmallisesti yksilö- ja ryhmätasolla.

”Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seuranta ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kokonaisuutta”.

”Vain turvallinen mieli voi oppia”

- Hermostomme muovautuu koko elinikämme ajan
- Tarvitaan riittävä turvallisuuden ja hyvinvoinnin taso oppimiselle
- Onnistuneiden oppimiskokemusten vaikutukset minäkuvaan ja itsetuntoon
- Kokemuksellisuuden ja toiston kautta opitaan tunnetaitoja
- Toisaalta liiallinen ennakoitavuus ja varmuus voi olla levollista, mutta...
- Uuden oppiminen edellyttää myös ennakoimattoman asian ja epävarmuuden äärelle asettautumista
- Jos et tiedä mitä tulee tapahtumaan, stressireaktiot käynnistyvät, mutta myös uuden oppiminen on mahdollista

VALTERI

- Lapsuus- ja nuoruusiän kehityksen ja kehitystehtävien tunteminen yleisellä tasolla tärkeää
- Oireiden varhainen havaitseminen ja tunnistaminen ennaltaehkäisee ongelmien monimuotoistumista
- Nopea fyysinen ja psyykkinen kehitys ja kasvu vaikeuttaa psyykkisen oireilun havaitsemista eri ikävaiheissa
- Mikä on “normaalia”? Huomioitava myös isot yksilölliset kehityserot

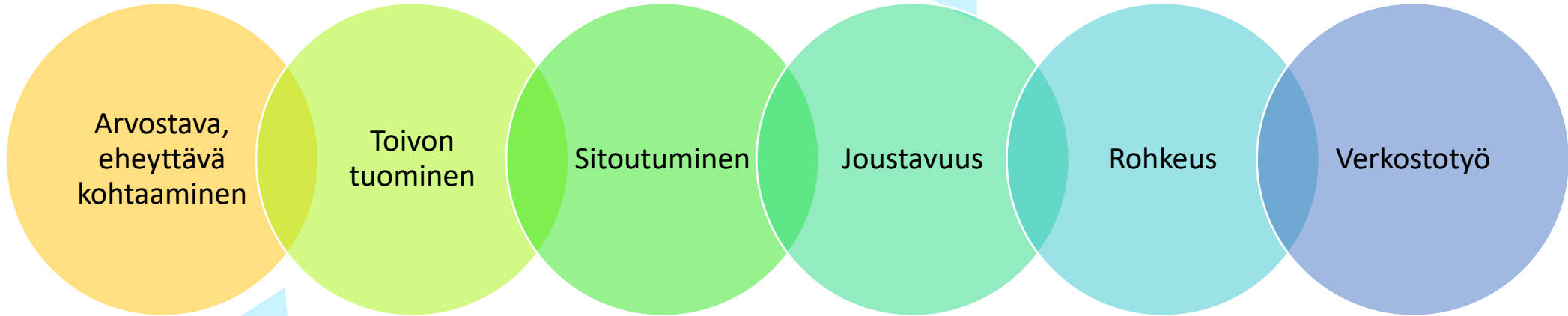
A photograph of three children sitting on a sandy beach, looking out at the ocean. The children are seen from behind, and the scene is bathed in the warm, golden light of a sunset or sunrise. The ocean waves are visible in the distance.

Mikä on sinulle
suurin haaste
rakentaessasi
vuorovaikutusta
oppilaan kanssa?

Tärkeitä kysymyksiä pohdittavaksi

Miten heikosti kouluun kiinnittyneet oppilaat voisivat tuntea kuuluvansa yhteisöön?

Miten yhteisö ottaa päivän toisensa jälkeen poissaolijat takaisin?

Miten vahvistetaan aikuisten toiveikkuutta, sitoutumista, joustavuutta ja rohkeutta?

Mitä joustavat opetusjärjestelyt meillä tarkoittavat? Onko kaikki joustavan tuen mahdollisuudet oikea aikaisesti käytössä?